

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un jum. . . 12 "
 Pe 6 luni . . . 2 "
 Știri de Duminecă
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Știri de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un an 60 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák-Ferenç utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 38

Glose.

Procul negotiis privesc furnicarul politic cari își depune ouăle peștrițe pe coloanele gazetelor. Interesantă e mai ales manevra contra »Tribunii«.

»Tribuna« este un organ independent care nu este legat nici de interese interne nici externe. Ea servește un singur lucru, marele interes al neamului românesc. Ea nu e deci nici foaia bisericii unite, nici a celei neunite, nu e nici a deputiților naționaliști, nici a moderatilor, nici a Vienei, nici a Budapestei, nici a Bucureștilor oficioși, și nici a celor neoficioși, ci reprezintă în fața tuturor *politica românească radicală* care nu pactează cu absolut nimeni. Acesta este rostul existenței »Tribunii« în toate împrejurările. Așa a trăit ea și când nu erau deputați, precum va trăi până când va fi o luptă românească, o gândire românească independentă, neaservită intereselor particulare. Această absolută neatârnamare a »Tribunii« în arena politică a făcut-o temută *intra et extra muros*. Dar ea și-a făcut și vrășmași; câte păcate, atâția dușmani, și știut e că multe păcate sunt în gheșeftăriile politice militante...

La început cu procesele de intenții. Cel dintâi proces de intenții s'a făcut când cu situația schimbată de după memorandum. »Tribuna« nu a susținut decât politica de a ne răzima pe propriile noastre puteri. »Tribuna« a ieșit

de-aici cu câștig de cauză și și-a urmat calea cu coiful deschis.

Au urmat apoi încercările de compromitere personală. Mai întâi cu părintele Mangra, trădătorul de neam, după aceea cu d. Russu-Șirianu cel ce se lasă »plătit« de Kristóffy și de toată lumea, ca să le facă hătărurile electorale, cum a fost la Nădlac și la Becicherec; pe urmă se cheamă că tradază lui Alexici secretele partidului național etc. etc. Intr'un cuvânt calul de bătaie era d. Russu-Șirianu pentru care trebuia să sufere și »Tribuna«.

Acum d. Russu-Șirianu nu-i la »Tribuna«, dar un cal de bătaie trebuie să fie. Iacă-l în persoana P. S. Sale episcopului Ioan I. Papp. *Difficile est satira non scribere*. Cum ajunge să fie răspunzătoare »Tribuna« pentru episcopul I. I. Papp? Oricine știe că aceasta a fost un act pur personal al P. S. Sale; numai colegii dela alte ziare să nu știe aceasta? Și apoi n'am sărit noi cei dintâi cari am comentat după cuviință isprava P. S. Sale?

Nu am pus, ce-i drept, în discuțiune suita episcopului, căci cum putem să învinuim suita care în mod oficial a făcut serviciul de statisti, de figuranți, atunci când știam, precum toți știu, că episcopul șu dela sine putere și fără a consulta măcar pe cineva din anturajul său, în fond un om neexperimentat în politică, a hotărât singur a face *un act mare*, sau a fost determinat de alții la asta. Viitorul va arăta, întrucât

este o legătură causală între ivirea partidului »moderat« pe orizontul politic cu premiera caraghioasă a episcopului I. I. Papp, pe care nu îl luăm în serios decât numai întrucât e episcop românesc și n'are dreptul de a duce la statua lui Kossuth crucea arhierască, care nu-i crucea sa, ci a bisericii noastre.

Din această falsă premisă se aduce în combinație atitudinea »Tribunei«, bine determinată în politică, cu Prea Sfințitul împrecinat.

Politica tradițională dinastică tocmai »Tribuna« a susținut-o în fața primejdiei de deraiare în timpul ultimei crize, contra oamenilor necăjiți de abandonarea noastră din partea Vienei. Răsfoiți, vă rog, și veți găsi energicul cuvânt cu care »Tribuna« a pus stavilă pornirilor de ieșire din sfera politicei dinastice și aruncării în brațele partidelor ungurești.

În politica dinastică însă »Tribuna« a reprezentat totuși o notă deosebită, *nota supărării* — dacă ni-se îngăduie să o numim astfel — a supărării pentru »mâna liberă« pe care coroana a dat-o în chestiile interne.

Am spus că nu ne socotim datori numai a *îndruma* ci a și *exprima* opinia noastră publică și nu puteam înăbuși nemulțămirea care începuse să devie nu puternică numai, ci și legitimă.

Politica se razimă pe realitate, și orice alianță, orice colaborare trebuie să fie întemeiată pe *reciprocitatea* intereselor și jertfe-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Poezii populare din Bănat.

Rău maică m ai blăstămat
 Când pe mine mai lăptat,
 M ai blăstămat, Vineri seara
 Să umblu lumea și țeara.

Frunză verde măierană
 Eu mă duc, maică cătană.
 Eu mă duc cu drumurile
 Tu rămâi cu gândurile.

Cătănire-aș cătăni
 Numai pușca de n'ar fi,
 Pușca și ofețele
 Imi mândăncă zilele.

Rău mă doare maică 'n spate
 De curele 'n crucișate,
 Rău mă doare maică 'n piept
 De pușca cu panganet. *)

Bate Doamne neamtu în drum
 C'a ales ce-a fost mai bun,
 M'au ales tocmai pe mine
 Să-i slujesc în țări străine.

Culeasă de: Victor P. Costa.

*) Panganet — baionetă.

Turnul Vavilonului.

— Poveste. —

Să vă spună moșul o poveste în care mult adevăr este.

Din prilejul unui praznic mare se adunase tot norodul, toată porodița din cele 12 vițe ale neamului lui Izrail. În lumina soarelui dogoritor, ședeau jidovii pe un covor de iarbă verde din câmpia nemărginită a Canaanului îmbelșugat în tot felul de roade.

Bărbații cu capete goale făceau mătâanii, se închinau cucernic, bătându-și pieptul, trăgându-și bărbile roșii ca cărămida, lungi până în brâu. Și rugăciunea se ridica asurzitoare, ca un vârtej spre țaria alburie a cerului.

La umbra câte unui maslin pripășit ședeau mamele cu fețele pline de mândrie, strângându-și odoarele la piept; își lăptau copiii, cari bombăneau cuvinte fără înțeles; așteptau și femeile cu nerăbdare ceiaze bărbații așteptau.

Și râdea câmpia nesfârșită așa de dulce în ninsoarea soarelui, șopotind vorbe șagalnice prin graiul izvoarelor de argint. Numai cântărețele ierburilor au amuțit pe o clipă; se mirau și ele de atâta suflare de om, ce a năpădit culcușurile lor.

Ochiul norodului se ațântă înspre tronul ridicat tocmai în mijlocul mulțimii fără număr. Iar pe tron Irod, împăratul jidovilor, sta îmbrăcat în vison și purpură, o haină roșie, lungă; pe cap avea o coroană împodobită cu aur, argint, și tot felul de pietre scumpe pe cari mîntea omului abia și-le poate închipui. Pe frunte avea 3 șruri de mărgele de rubine mari, cari păreau sudori de

sânge pe fruntea de ceară a lui Irod. Așa era Irod, ca un Roș-Împărat din povești, roșu din tălpi până în creștet par'car fi ieșit din o mare de sânge.

Și stia împăratul incremenit, pe tronul lui de aur, păzit de două părți de doi lei de marmură albă. A vea ai fi jurat, că e înmărmurit împăratul, dacă în restimpuri nu și-ar fi înleptat barba lui de fulor culcată în poală; și brațul lui drept plin de inele îl ridica în văzduh. La semnul acesta se făcea o tăcere adâncă, o liniște mută, o pace sfântă prin care se auzia par'că fâlfâirile aripelor de argint ale Cheruvimilor și Serafimilor.

Evlavios, ca într'o biserică sfântă, norodul aștepta cuvântul meșterilor în împletiri de vorbă.

Și în tăcerea asta mută sfetnicii încărungiți și gârbovi, cari ședeau, tolăniți pe covoare scumpe în fața lui Irod, — se îmboideau din ochi, se îndemneau din capete, se trăgeau de haine, sub ochii împungaci ai împăratului.

Mai întâi s'a ridicat un sfetnic tânăr, și tot tânăr era el și în făurirea și brodirea legilor. Și a început să curgă vorba din el, multă, multă, tare multă de nu mai aveau nici miez, nici sâmbure, nici lapte, vorbele lui fără rost.

Și Irod atunci și-a încrunțat sprâncenele, și-a înourat fruntea, și-a spu'berat barba în vânt, a ridicat mâniaș inelele peste sfetnici, și numai atât, că n'a zis sfetnicului vorbăreț, scurt și hotărât.

— Șezi, ori piei din fața mea!

Și norodul pricepând, cât de cătrănit e astăzi împăratul, a căzut pe brânci strigând sfâșietor:

— O, Jehovah! Jehovah! Jehovah, — care pe românește se chiamă Dumnezeu.

lor. Până când însă se va menține »mâna liberă« care ne-a dat legile școlare ale lui Apponyi, legea congruei, ordonanța pentru catechizare, vom avea tărnia sufletească să stăruim și noi în nota supărării și să admitem toate consecințele, ei până când nu va fi frântă »mâna liberă«. Politica nu poate cunoaște, în chestii de tactică mai ales, *axiome* fundamentale, veșnic invariabile. Dacă ar scrie azi cineva, bunăoară că: *și atunci când dinastia ne-ar răpi limba și ne-ar scoate din biserică, am fi totuși dinastici*, »Tribuna« i-ar răspunde, ca și anul trecut, că nu admitem ca astfel de chestii să se puie în discuție și că în »Tribuna« astfel de aberații nu se pot admite fără contradicție.

Politica noastră e dinastică, da, dar e reală, și realitatea are nota supărării pentru »mâna liberă«. Cât de legitimă este supărarea noastră o dovedește comentariul de dăunăzi al ziarului »Reichspost«, făcut faimosului »memoriu« al »moderațiilor« în care ziarul prințului de coroană mărturisea singur că nu ar fi de mirat dacă în urma celor 10 ani din urmă de greșeli săvârșite din partea Vienei, în politica Ungariei, românii, strânși între două focuri, ar dispera și s'ar arunca în brațele kossuthismului. Iată că și cercurile dinastiei au înțeles supărarea noastră și istoria va fi chemată să arete partea cu care a contribuit constatarea asta a dinastiei la succesul adus de vizita dela Sinaia...

A ne înfiera pentru nota supărării, declarându-ne pur și simplu kossuthiști, este numai o sforțare făcută de a abate atențiunea lumii dela noi la poftile oficioșilor politici cari cred că printr'o intrigă simplistă vor putea da gata »Tribuna« liberă a neamului românesc, spre a robi politica românească vanităților personale și speculanților cari își depun ouăle peștrițe în coloanele publicității noastre.

Delamargini.

Catechizare unguerească în Alba-Lulia. Un ziar unguerec vestește că în Alba-Lulia catechizarea elevilor uniți se face la liceul statului prin un preot *catolic* și în limba *ungurească*. Nu putem crede că în Alba-Lulia, supt ochii Blajului, ordinul circular al I. P. S. Sale mitropolitului V. Mihali să fie călcat într'un mod îndoit de rușinos: prin catechizare *catolică și unguerească*. Illegalitatea ar fi și mai mare prin faptul că nici ordonanța ministrului Apponyi nu impune catechizarea unguerească în licee, ci, precum se știe, numai în *școalele primare* ale statului. Ar fi deci culmea inconștienței naționale ce se săvârșește la Alba-Lulia.

Ziarele unguerești constată cu bucurie că după informațiile presei românești catechizarea se face unguerește și la școalele secundare din comitatul Sătmar și Maramurăș. Presa românească nu a constatat asta decât pentru liceul din Baia-mare unde e datorită părinților ca să ceară o schimbare a acestei hotărâri samavolnice a directorului.

Suspendări de inviolabilitate. Comisia respectivă a camerei ungare a suspendat dreptul de inviolabilitate al deputaților: Ohaba Agoston, Nicolae Șerban de Volla, Toma Popovici, Horváth, Lovász, Farkasházy, Szentiványi și Magdici.

Situația precară din Austria. Incercările de a stabili un acord între cehi și germani au fost definitiv zădărnice. Dieta boemă care se va întruni aceste zile nici nu se va putea constitui, din cauza obstrucției pe care partidele germane au hotărât-o dinainte. În schimb, cehii făgăduesc să paralizaze orice activitate a camerei din Viena prin obstrucție. În felul acesta situația politică din Austria e din nou încurcată.

Schimbări în corpul diplomatic. Ziarul vienez »N. Fr. Pr.« primește din cercurile diplomatice informația că, ambasadorul dela Vatican, contele Széchen, precum și ambasadorii din Petersburg și Madrid, contele Berchtold și contele Welsersheimb, își vor părăsi în curând posturile. Urmașul contelui Széchen va fi baronul

de Burian, actualul ministru de finanțe comun; contele Berchtold va trece în disponibilitate, iar contele Welsersheimb se retrage în pensie. Noii ambasadori pentru Petersburg și Madrid nu sunt încă designați. Ca urmaș al baronului de Burian e designat contele Ioan Zichy.

Coloniștii unguri pleacă... Judecătorul de instrucție dela tribunalul din Arad a confiscat ieri mai multe bilete de vapor pentru linia Bremen-America, cari au fost comandate de locuitorii comunei Szapáryliget spre a emigra în America. Locuitorii acestei comune sunt coloniști unguri aduși de stat care a preferat să dea locurile sale unguerilor decât românilor din aceste părți românești ale Chișineului. Statul i-a adus cu sila și-i ține acuma cu sila în mizeria lor de-aici, numai și numai spre a maghiariza cu ei. El preferă să fie și românii și unguerii în mizerie, decât să dea locurile românilor. Iată câtă ticăloșie pentru utopia scrințită a maghiarizării.

Școala.

Așa e titlul noului circular dat de episcopul diecesei unite de Oradea-mare. În el se vede glasul înduioșat a părintelui bun, care cu vocea tremurătoare și cu durerea în glas își chiamă fiul rătăcit la căminul părintesc. Și mai ales pe unii dintre acei fii rătăciți, cari umblă de-a haimanua pe ogorul străin și nu-și văd de sămănătura lor; pe acei păstori duhovnici, cari din lene sau împiedecați de alte împrejurări, au fost nepăsători sau chiar străini de chemarea lor sfântă de apostol și învățător e a adulților și tinerilor mlădițe de prin satele noastre bihorene atât de sărace cu duhul național, și prea bogate în prostie.

Inspectorul suprem al școalelor din diecează care-i părintele canonic Fl. Stan după ce anul trecut a vizitat mai multe școale din Sătmar, a spus cuvinte dureroase, dar adevărate episcopului. În părțile sătmarene mulți dintre preoți nu dau față cu anul cu școalele noastre, decum să mai și catechizeze. Aceasta o va constata d. inspector și prin alte părți nu numai în Sătmar.

Și se tânguiește cu atâta adevăr circulația acesta: *Pruncii au cerut pâine și nu era cine să le frângă lor.* (Prof. Ierem.)

Florul groazei, acum păștea și sfredelea adânc în sufletele celorlalți sfinți.

Rând pe rând s'au ridicat, fricoși, toți legiuitorii lui Irod, și au cuvântat cumpănindu-și bine zisa, alții au grăit mult, unii sgârclii au mâncat vorba, alții făceau pe cuminții, unii scăpau bazaconii, nărozii nerumegate.

Iar împăratul după toată cuvântarea își dădea barba vântului și amenința cu degetele ferecate în aur, par'că ar fi zis sfinților:

— Pieriți! mișei! mișei! mișei!

Și-și zicea Irod în gândul lui așa:

— Acuma văd, că cărunteța pletelor nu înseamnă și cărunteța minții!

Și sforăia împăratul de cătrănit, și nu știa ce să mai zică, ce să facă; să mai rămână între nepricepuții ăștia, ori s'o ia la sănătoasa cât vede cu doi ochi?

Tocmai când avea Irod gândul să se ridice de pe tron, iacă crește din mijlocul preoțimii un moș înalt, alb ca o oaie, — trebuie să știți că și preoții aveau cuvânt în sfatul împăratesc, și ei seșeau în fața lui Irod, dindărătul sfinților.

Și duhovnicul așa purta un veac în spatele lui ghebos; creștetul capului chel părea o lună, și numai din ceafă li porneau vițele de păr și se revărsau pe spate, ca niște valuri înspumate.

Barbă încă avea, doamne, ce mai barbă. Niște gene înțăpoșate, lungi, lungi, de le-a ferit cu mâna

lui tremurătoare, când a căutat în ochii de dihor ai lui Irod.

Pe bătrânul asta îl ținea de cel mai înțelept tot neamul lui Izrail. Și ce-i adevărat nici la dracul nu-l păcat. Ei și ce să zici altă, decât, că era tare înțelept Rabbi așa, așa să chema preotul.

Ba chiar și Irod îi primea uneori sfaturile lui. Duhovnicul numai până a cuvântat: »Înălțate împărate! a putut rămânea în picioare; apoi s'a lăsat încetinel, încetinel, pe capul oaselor, cu barba răzimată în palme, și coatele prionite pe genunchii împlețiți; — a început a cuvânta moșneagul, domol, în glas moale, atât de moale, dulce și jalnic, ca plânsul clopotelor ce cântă undeva departe, departe.

Adeseori ofta moșul, își trecea mâneca pe fruntea asudată, și pe fața înlăcrămată, și grăia înainte mereu, mereu. A vorbit despre trecutul de aur, despre măreția și mândria neamului, și ofta preotul și vărsa lacrimi, dar nu de amar, ci de veselie și bucurie, căci gândea în sufletul lui duhovnicul, că Dumnezeu n'a lăsat în lume și alte neamuri ci numai pe cel jidovesc. E adevărat, că pe vremurile acelea nu era decât o singură limbă, cea a neamului lui Izrail.

Mândru, fălos, semeț, încrezut, de neamul cel mai bun, credincios, sfânt, pe care l'a ales Dumnezeu să trăiască, să se înmulțească și să acopere pământul, — înecat în plâns de bucurie, la sfârșit și-a ridicat preotul, povara bătrânețelor, și-a lăsat

capul plin de înțelepciune la picioarele împăratului, și-a grăit în grai dulce:

— »Iată ce doresc eu înălțate împărate, și prin mine tot norodul asta adunat aici, și poate la urmă și tu te vei învoi: noi dorim să rituim un turn, un turn înalt, da ce turn? Strajnic turn să fie acela, ca și care să nu se mai pomenească pe pământ; un turn înalt, înalt, așa de înalt, de pornit de pe pământ, să se ridice cu creștetul lui peste toarta cerului, și să se suie turnul până la tronul sfânt al lui Dumnezeu, ca noi să putem vorbi și cu Dumnezeu — și turnul asta care se va chema »Turnul Vavilonului« să rămână o scumpă moștenire pentru fiii, nepoții și strănepoții noștri pentru vecii vecilor amin!

Duhovnicul a măturat pământul cu barba; s'a închinat. Irod și-a luat coroana de pe cap — până aci nu s'a pomenit să și-o ia în fața unui muritor, — s'a ridicat sub povara aurului de pe tron, — nici asta nu s'a văzut până'n clipa asta, — și ținut de subțiori de doi sfinți, a coborât treptele aurite ale tronului, — și se mira Doamne norodul și se crucea de ceace face împăratul. Ajuns în fața preotului, a scăpat două lacrimi din ochii lui secătuiți, a îmbrățișat pe preot, și-a lipit buzele lui uscate de fruntea încreștită a duhovnicului, și a rămas așa multă vreme. Iar neamul lui Izrail nu și credea ochilor, ca Irod, marele împărat, să sărute pe un preot; și când a văzut norodul una ca asta, a izbucnit

RETAY și BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericilor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculme, arvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

Da! n'a fost cine să le frângă pâinea științii, copiilor flămânzi de învățatura creștinească-românească. Pentru că preotul luat de vârtejul preocupărilor politice, nu-și mai bătea capul, că pruncul românului, pe urma lenei lui, rămâne fără suflet, dobitoc ca și tatăl său.

Apoi foarte bine, că-și pot face așa păstori mendrele cu sfârșitul ciclului parlamentar, când câte-o maimuță de ovreu îi botează reverenda cu vin, îi infundă gușa cu o bună bucătură și buzunarul cu parale.

Ce să mai zicem de unii dintre învățători?

Nici cu o boabă n'am avea cuvinte mai bune! Cum e »preparandia« din Oradea așa-s și învățătorii. Inchipuiți-vă 4 ani de zile fără să ia elevul o gazetă, o carte românească în mână.

Ar lua bietul de el, dar n'are de unde! P. S. Sa episcopul din marele bine cel are, ar putea să frângă, și el o bucată ori să chie să taie din pâinea cea uriașă și să le întindă o leacă de hrană sufletească-națională acestor elevi hămesiți de carte românească; ar putea să le înciripe o bibliotecă așa cât de cât.

Căci în vremurile noastre dacă nu se plămădește caracterul învățătorului încă de pe băncile școlii, a trecut de amiazi să-și cizeleze el caracterul și gândirea atacate de boala străinismului, când va fi ajuns pe pragul vieții.

Nu ne-am fi oprit la circulara aceasta, dacă n'am fi observat o notă deosebită, de celelalte »circulare« în cari era imprimat, de cele mai multe ori artagul cutărui canonic, și indispoziția aceasta o împărțea prin: *lă-săm... poruncim...* așteptăm dela preot și învățător... etc. într'un glas de comandă ungurească.

Dar circulara de care vorbim nu e scrisă în felul acesta, ea e zimislită și trecută prin o minte de părinte bun, care chiamă pe toți cu blândețe, și cu atâta sfințenie vorbește de preoții și învățătorii *noștri*, despre școala *noastră*, fără să mai facă atâta spo-

rovăială cu gr. cat. scris așa: gr. catolică. Și când păstorul turmei chiamă la luptă, așa de părintește, pe mic și mare în fața acestor »vremuri grele« (Circ.) trebuie să înțeleagă și să se miște și cea mai împietrită inimă, ca toți într'un trup și suflet să poată răzbi zăgazul, ce par'că crește tot mai înalt, oprindu-ne de a prlvi în lumea științii și libertății. Par'că zice circulara: *Întoarceți-vă suflete păcătoase, că noi nu vrem moartea păcatosului, ci păcatosul să se întoarne și viu să fie!* Și încă ceva: până acum se strecura prin cele mai multe circulare rîia aceea de confesionalism, dar acum se spune apriat, că manualele de școală se pot comanda și dela librăria diecezană din Arad. Și acesta-i un pas înainte! doar va aduce cerul și ceasul acela de toți așteptat, clipa sfântă a înțelegerii deplne. Suntem curiosi ce va zice acel canonic învățător, autor al atâtor cărți ungurești, par'că-l aud pe canonicul Lauran: Librăria din Arad?... O Roma! Roma! Episcoape! Episcoape! ce-ai făcut, nu ne mai putem maghiariza, o vai de noi și de ale noastre oi...

Vede bine.

Criza politică.

Asupra personajului politic care va primi însărcinarea să resolve criza politică, plutește încă un vâl de mister. În săptămâna aceasta și cea viitoare se vor urma în șir repede audiențele figuranților de frunte ai vieții politice ungurești și nu se poate prevedea de pe acum, care dintre ei va obține încrederea monarhului. Kossuthiștii așteaptă cu încredere și mult optimism rezultatul audienței lui Kossuth, care va avea loc, cel mult până Luni. Se pare însă că acest optimism nu e pe deplin justificat, de vreme ce celelalte partide nu sunt convinse de victoria lui Kossuth. Partidele 67-iste așteaptă mai curând o întorsătură subită, care ar putea aduce o schimbare surprinzătoare în desfășurarea crizei.

Ceiace stăvilește mult aplanarea crizei, e, că între partidele ungurești nu e unul singur, care să se încumete să legiuiască votul universal adevărat. Atât kossuthiștii cât și 67-iștii au ca punct de căpetenie în programul lor eghemonia ungurească și ei vor să îngrădească votul universal în marginile stăpânirii ungurești de până aci, care exclude pe cetățenii nemaghiari din cetățuia drepturilor constituționale.

Cercurile politice ungurești vor să obțină dela împăratul și pe mai departe concesiile pentru politica »mânei libere«, mâna, care a pus în mișcare întreaga mașinerie a puterii statului în scopul de a strivi viața națională a popoarelor nemaghiare din această țară.

Să sperăm însă că politica șovinistă va trebui să bată în retragere în fața politicii monarchice, trecută acum la mai multă conștiință și energie, și că cel care va primi însărcinarea să legiuiască reforma electorală, nu va încerca cu o nouă desiluzie așteptările popoarelor nemaghiare din Ungaria, ci va aduce votul obștesc, egal și secret, creind în țara aceasta stări trainice și mai fericite.

Wekerle la Viena.

Primul ministru Wekerle a plecat aseară, însoțit de secretarul său Dr. Barczy, la Viena, unde se va înființa azi în audiență la Majestatea Sa ca să ia în primire deciziunea Majestății Sale cu privire la demisia guvernului.

Guvernul provisoriu.

Neue Freie Presse anunță din Viena: Presupunând că monarhul va refuza atât proiectul lui Wekerle cât și pe al lui Kossuth, va urma în mod neîndoios numirea unui cabinet parlamentar provisoriu. Nu se planuiește însă ca guvernul acesta să fie un guvern războinic, care să se hotărască numai decât pentru disolvarea camerei, ci dimpotrivă, el ar avea singura misiune de a conduce afacerile, până când partidele, pe baza experiențelor ce vor face, se vor fi convins, că trebuie să faciliteze o soluțiune definitivă a crizei.

Șefii kossuthiști.

Contele Apponyi, Kossuth și Justh au avut ieri o consfătuire intimă, la ministerul de comerț, asupra audienței iminente a ministrului Kossuth.

într'o mare de urale, peste care se sbătea ca turbarea unei furtuni strigarea desnădăjduită:

— O Iehovah, Iehovah! Iehovah!

Și s'a umplut de bucurie sufletul norodului. Înauioșați de clipa asta mare și sfântă mamele! Iși sărutau copiii, și mărgelile albe picurau din ochii lor pe fețele de spumă ale copiilor.

Plângeau mamele, lăcrimau bărbații, se îmbrățișau preoții; încremeniți stăteau numai sfetnicii, și erau să-l mănânce cu ochii pe bietul de duhovnic care a vorbit așa de cuminte, de a plăcut și lui Irod.

Împăratul a luat de mijloc pe preot, și-a plecat cu ei tot neamul lui Izrail, în strigări, chiuire, sgomot, rugă, gălăgie, țipete sfășietoare și vuiete, de parea că curge în călcăiul lui Irod o mare turbată, de a cărei răsvrătire și sbucium, credea că ba acum, ba acum, să sparge cerul, și nimica să face dimpreună cu pământul.

Și încă praznicul nu s'a sfârșit cu asta, căci geana însângerată a asfințitului i-a aflat la mese întinse, golind mereu mereu din ulcioarele cu vin; și luna plină le-a ținut felinarul toată noaptea, și abia alba dimineții, târziu-târziu i-a imprăștiat pe la vetrele lor.

A doua zi, semețul și strașnicul Irod, a chemat pe toți meșterii mici și mari, învățați și proști, din toată împărăția lui. Meșterii au ridicat scări, au săpat șanțuri, și cărămidă peste cărămidă

curgea într'una, și turnul creștea sub privirea veselă a ochilor de par'că l trăgea spre el mâna nevăzută a lui Iehovah.

Meșterii au lucrat la turnul ăsta mulți, tare mulți ani.

Iar neamul lui Izrail, venea din patru colțuri de lume, să vadă cum crește turnul, să se crucescă de el, să se închine turnului ca unui semn sfânt, lăsat spre vederea oamenilor de în-suși bunătatea lui Iehovah.

Tot norodul aștepta cu nerăbdare sfârșitul turnului; ardeau de dorul de a se vedea odată în grumazul larg al turnului, având în frunte pe Irod, sfetnici și pe preoți, iar după el va merge tot neamul lui Izrail, cântând rugăciuni sfinte se va tot sui pe scări multe, multe, până în cer, la tronul dumnezeesc. Și vor cădea în genunchi, vor vedea fața luminată de razele soarelui lui Iehovah.

Acum așa era de înalt turnul, de meșterii se păreau niște vrăbii și lucrau meșterii acolo departe prin nori.

Într'o bună dimineață meșterii cântând vioși suiră scările, și cântând săncepu lucrul, rămaseră încremeniți de cea ce le vedeau ochii lor și le auzea urechile lor.

Nu erau muți, toți vorbeau, dar nu da Dumnezeu, să se poată pricepe vecin cu vecin.

Și când un meșter cerea cicoanul — celalalt răspundea în limbă străină; »Il aduc îndată«. Și

apoi îi întindea meșterului o lingură, spunând, că pe limba lui asta să chie *ciocao*.

Alți meșteri strigau: Var! var! var! Și veneau muncitorii asudați, cu spatele pline de cărămizi și ziceau în limbă numai de ei pricepută: Pe limba noastră celace ducem în spate se chiamă *var*.

S'au crucit atunci toți meșterii, au trântit cicoanele și lingurile, au plecat să spună minunea asta și împăratului.

Și când a auzit Irod de asta, a plâns, a plâns cu lacrimi multe, ca un copil care a visat un vis fioros cu draci și duhuri rele.

Iar preoții cu toții au căzut cu fețele la pământ smulgându-și pletele, trăgându-și bărbile, bătându-și pleptul, strigau, țipau cerșind mila neînduratului Iehova, cel ce le-a împărțit limba lor în sute și mii de limbi.

Zadarnică a fost ruga preoților, nimic n'a putut face jertfa norodului, nici darurile lui Irod; neamul jidovesc s'a trezit de-odată în față cu sute și mii de neamuri străine.

Pe semne așa a voit Dumnezeu, ca pământul să-l stăpânească mil și mii de limbi, iar nu numai una singură, adică cea jidovească.

Și credeți, că cel ce și-au pierdut limba lor strămoșească la turnul Vavilonului, au rămas tot între jidovi? Nu! Ior le-a fost rușine, de moși, sofla și copiii lor, că nu mai pricepeau ce vrea tatăl lor, și oamenii aceștia străini în țara lor au

la atențiunea învățătorilor!

Colecțiunea de **reevizite economice** pentru școlile pop. preț 50 cor.

Mașina de calculat sistem Takáts, cu globurile acățătoare pentru cl. I. 26 cor. Mașina de calculat mică de mână, sistem Takáts o buc. 16 fil. (catalog de prețuri despre

cele mai noi modele de desemn se trimite **gratuit**. Premiat la expoziția din Cincibiserici (Pécs) **medalie de aur**. Se poate comanda la: **Takáts Endre**, învățător de stat în Győr.

Proiectul lui Kossuth.

»Pesti Hirlop« e autorizat să desmintă toate știrile colportate zilele din urmă cu privire la proiectul prezentat de Kossuth Majestății Sale, ca fiind absolut pure combinații.

Cluburile ungurești.

Mișună ca furnicările cluburile ungurești și starea spiritelor e agitată pretutindeni la extrem. Audiența lui Kossuth e așteptată cu nerăbdare, în nădejdea că ea va aduce lumină în starea turbure, oricare ar fi primirea ce se va face propunerilor lui Kossuth, la Viena.

Coaliția s'a rupt definitiv în două mari tabere vrășmașe, de-o parte kossuthiștii, de alta constituționalii, 67 iștii și poporalii. Cei mai inverșunați sunt de-oamdată poporalii, cari pun în acțiune împotriva kossuthiștilor pe toți factorii de câți dispun la Viena, pentru a zădărnici audiența lui Kossuth.

Andrássy și Tisza.

»Pester Lloyd« are informația, că îndată după Kossuth va fi primit în audiență șeful partidului constituțional, Andrássy, care după cum se știe pregătește de prezent un nou proiect de soluțiune. În acest scop Andrássy a plecat ieri la moșia sa din Tiszadob. După Andrássy, în scurt restimp, va fi chemat la Viena și șeful vechilor liberali, contele Ștefan Tisza.

În jurul creditelor militare.

Ziarele din Viena au adus știrea că cercurile militare competente, pentru a ajuta la rezolvirea crizei din Ungaria, ar fi renunțat la cererile de credite pentru construirea de vapoare Dreadnought și pentru reorganizarea armatei. Ca atare, criza ungară s'ar putea rezolvi în sensul ca și ungurii să renunțe de-oamdată la banca independentă, și să fie numit un cabinet Kossuth cu însărcinarea de a realiza reforma electorală. Viitorul parlament ales pe baza votului universal ar avea atunci să ia în discuție și chestia băncii și cererea de credite militare.

Această soluție este primită cu multă căldură de ziarul coaliționist *Die Zeit*. Se pare însă că bucuria i a fost zadarnică. *Neue Freie Presse*, cercetând în cercurile superioare militare, a aflat că acolo nu s'a gândit nimeni la o renunțare, deoarece armata are absolută nevoie de credite pentru a se reorganiza.

Fremdenblatt desminte azi și mai categoric știrile cu privire la reducerea cheltuielilor armatei. Budgetul ministerului de război scrie numitul ziar — a fost stabilit definitiv în ședința consi-

liului comun de ministri, care s'a ținut la 18 Septembrie.

Dar chiar dacă știrea ar fi fost adevărată, nouă ni-se pare că ea ar fi trebuit considerată tocmai ca o lovitură pentru unguri și nu ca un câștig.

Căci singura armă ce aveau până acuma ungurii în mână, era respingerea creditelor militare. Justu a spus-o chiar fără înconjur: parlamentul unguresc se află în situația favorabilă de a putea exercita o presiune contra coroanei, refuzându-i creditele necesare armatei.

Dacă însă cercurile superioare militare declară că pot renunța la aceste credite, pentru un timp, și pot aștepta până la venirea votului universal, atunci nimic nu mai împiedică coroana să înceapă lupta cu oligarhia maghiară, care pierde astfel arma cea mai puternică.

Șansele lui Kossuth.

Șansele pentru Kossuth sunt foarte slabe. Asta se poate vedea și din modul cum șobolanii părăsesc corabia. În *Neue Freie Presse* de aseară a apărut un articol de fond, care se sfârșește cu cuvintele:

»Ar fi extrem de periculos să se cheme la putere un guvern care, după cum se întâmplă acum în partidul independent, are drept program independența economică. Independența economică și politică nu mai pot fi despărțite astăzi...« și așa mai departe.

Cum se vede »*Neue Freie Presse*« e contra unui guvern Kossuth; de ce, e ușor de explicat. În acelaș număr al ziarului vienez, este o informație în care se spune:

»În cercurile politice vieneze nu se crede că audiența lui Kossuth va aduce după sine designarea lui ca prim-ministru. Nemulțămirea coroanei contra programului partidului independent e și astăzi încă foarte mare. Se crede că împăratul îi va atrage lui Kossuth atenția că guvernul coaliției are obligația să rămâie la putere până va împlini pactul. Așa după adunarea unui parlament ales pe baza votului universal se va putea discuta asupra unei orientări nouă a politicii ungară«.

Aceasta este informația și ea ne dă explicația poziției ce ia ziarul. Dacă tot n'o să vie un guvern Kossuth, de ce să nu fii contra lui?

De altfel mai putem adăuga că guvernul coaliției nu vrea cu nici un preț să admită punctul de vedere al coroanei că e obligat să rămâie la putere până va îndeplini pactul. Cel puțin așa se explică în cercurile politice cuvintele lui Wekerle din parlament, că conlucrarea mai departe a partidelor reunite în coaliție e *exclusă*.

Acest cuvânt așa de tare înseamnă că în nici un caz 67 iștii nu vor mai conlucra cu 48 iștii. Prin urmare o soluție mai serioasă se impune.

Moderații desmintiți.

»Gazeta« primește scrisoarea de mai la vale:

Onorată Redacțiune!

Referitor la știrea lansată în prețutul d voastră ziar nrui 194—1909, cumcă în partidul moderat, ce s'ar fi constituit, ci-că eu aș ocupa postul de vice-președinte, sunt constrâns să vă comunic, că o asemenea știre nu e altceva, decât o informațiune neadevărată.

Ca un tânăr, om la începutul carierei, deocamdată în horă n'am intrat: cu politica militantă în genere nu mă ocup. Ca atare cu partidul moderat, care s'ar fi constituit, nu am nici în clin nici în mână:ă. Iar încât s'ar referi știrea amintită la persoana tatălui meu, pot declara că nu corăspunde adevărului.

Rugându-vă, să-mi publicați ordurile aceste, rămân cu distinsă stimă:

Oradea mare, la 24 Sept. 1909.

Dr. Nicolae Zigre iun.
advocat.

Articolul dlui K. Istóffy.

În »*Neue Freie Presse*« d. Kristóffy publică un important articol în care arată că rezultatul crizei e triumful votului universal pentru care coaliția trebuie să plece. Țara a ajuns la falimentul ei politic și financiar Sărăcia e înspăimântătoare, sute de mii de suflete pleacă pe an la America, altă sută de mii moare de tuberculoză, valorile de stat și ipotecare ungurești scad la toate bursele din străinătate, toate în urma politicii coaliționiste care în loc de a da țării legi bune, pune înainte »gravaminele« ungurești. Autorul conchide că singura scăpare din această situație e legiuirea votului universal, care va aduce un regim democratic în țară și va lecui nenumăratele răni din care ea sângerează.

Din Străinătate.

Criza în Grecia. Luni trecută societățile din Atena și Pyreu au ținut o mare adunare populară la care au luat parte peste 70000 de oameni. La această adunare monstruoasă s'a luat o hotărâre în înțelesul căreia se cer reforme în administrație și armată. Adunarea a primit cu aclama-

luat lumea în cap, risipindu se peste tot pământul.

Așa le-a fost dat, bieților moșnegi, să plângă după copiii pierduți; iar mamele cu părul despletit să alerge nebune pe câmpii, căutându-și copiii, și soțiile unele să și facă moarte de dorul bărbaiilor pierduți.

Toți acești desnădăjduiți s'adunară la turnul Vavilonului, plângând lângă el, blăstămându-l ca pe urzitorul răutății în sânul neamului lui Izrail. Ei au tot plâns, și au rămas cu plânsul. Iar pământul de atunci poartă în spatele lui mii și mii de neamuri cu tot alătea limbi.

Iar azi trăiesc în lumea asta mare români, nemții, sașii, sârbii, slovacii, ungurii, și câte și mai câte neamuri.

Și noi românii suntem creștini, și ne închinăm cu smerenie la minunea ce-a făcut-o D-zeu, la Turnul Vavilonului. Nouă adevărat, că mai presus de toate ni-e mai dragă limba noastră românească, dar pentru aceea, știm, și cinștim și limbile și neamurile străine; nu ne trebuie limba și viața nimărui, în schimb așteptăm, că și alte neamuri să nu se atingă de limba noastră sfântă

și de viața noastră dragă. Și celce se va atinge de noi, amar va fi de el!

Neamului ce-i stă în fire răpirea limbei și moartea altui neam, ori mai curând ori mai târziu, dar mâna cea făcătoare de minuni care a împărțit limbile și neamurile la Turnul Vavilonului, îl va ajunge odată.

Păgân este tot neamul, care nu ia în seamă voința și porunca lui Dumnezeu; care a voit ca nu o limbă, ci mii de limbi să stăpânească în lume. Și păgân, mare păgân este și neamul acela, care vrea să soarbă viața și duhul neamului românesc. Și dintre toate neamurile sădite de Dumnezeu pe rotogolul pământului, — toate să închină cucernic la porunca sfântă; de-a domni mai multe neamuri aici pe pământ, — numai unul singur, un neam atât de încăpăținat, nu vrea să știe de porunca lui și legea lui Dumnezeu, în neamul ăsta e așa de semeț ca jidovii mai de mult, cari au voit să meargă în cer încă de vii, și să vorbească cu Dumnezeu, — neamul acesta e așa de bostan la cap, de voiește ca singur să domnească pământul; și se sfarmă și se face țară, și dacă l'ar îngădui Dumnezeu, mâne ar face din neamul românesc, nemțesc, sârbesc, slovacesc, — un singur neam, care se chiamă al ungurilor.

Neamul acesta nu se teme de Dumnezeuul sădirii limbilor. El ține una ca nebunul; să sugă viața tuturor neamurilor, cu cari locuește cîmpreună.

Dumnezeu așa a hotărât, ca fiecare neam să-și aibă limba sa. Și românii calcă porunca lui Dumnezeu când se lapadă de limba strămoșilor; și vorbesc o limbă străină. Acum în vremurile astea grele când o mână neagră ne-a vârit în școală — în tinda bisericii — o limbă străină, și tot ea vrea să ne blagoslovească biserica, tot cu limbă străină; din care D-voastră țaranilor nu pricepeți o buche. Infiorați-vă și vă cutremurați și D-voastră de hoția asta a unul neam păgân; și îngrijorați, dimineața și seara, pe lângă rugăciunile sfinte z ceți și vorbele astea dulci, mai sfinte ca o rugăciune:

*Eu sunt român cinstit,
Imi iubesc neamul meu
Și mă închin lui smerit,
Ca unui Dumnezeu!*

A. Măiorescu.

FEIWEL LIPOT utodai

Budapest

IX. Ipar utca 4.



Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de biurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratis și poște franco.

ține această hotărâre și a trimis regelui un manifest.

Regele răspunzând delegațiunii care i-a prezentat adresa votată de meeting, a făcut următoarea declarație:

»Vă urez mult bine, văzându-vă că tălmăciți dorințele poporului în mod pacinic legal, după cum se cuvine dela nește cetățeni constituționali. Sunt convins că atât guvernul meu, care se bucură de deplina mi încredere, cât și camera reprezentanței poporului, va cumpăni cererile voastre îndreptățite și va vo'a legile de trebuință. În decursul lungel mele ocărui, n'am pierdut din vedere interesele națiunii, cari sunt și ale coroanei. Vă asigur că ca rege nici odată n'am pus piedeci unei astfel de dispozițiuni, care ar contribui la propășirea internă s'au externă a poporului sau ar fi servit intereselor națiunii, ci voi rămânea și de aci înainte în marginile constituției cărei i-am jurat credință.

Mulțimea a erupt în aplauze frenetice și regele chemat de aclamațiile entuziaste ale mulțimei adunate pe piața palatului a ieșit pe balcon și i-a rostit următoarele cuvinte:

»Vă mulțumesc din suflet pentru manifestațiile voastre de dragoste și vă felicit pentru modul pacinic în care vă exprimați dorințele. Am spus delegației d-voastră că guvernul, care se împărțășește de încrederea mea și patriotismul camerei reprezentanților poporului vor cumpăni dorințele d-voastră. Interesul meu până aci, și chiar de aci înainte va fi interesul poporului meu iubit și prosperarea națiunii întregi. Vă rog depărtați-vă în liniște și strigați cu regele vostru deodată: »Trăiască națiunea« (vorbirea regelui a fost urmată de ovațiuni îndelungate).

Chestia cretană și marile puteri. Din Petersburg vine știrea că puterile proteguitoare au hotărât să convoace o conferință, pentru deslegarea chestiei cretane. Până acum cabinetul afacerilor externe ale Rusiei și a și anunțat participarea. Locul și timpul când se va ține această conferință încă n'a fost definitiv hotărât, probabil că totul e numai un pretext pentru amânarea deslegării acestei chestiuni. Puterile proteguitoare tind ca deslegarea să se facă corespunzătoare intereselor amânduror țări.

Dintr'un isvor vrednic de toată încrederea, din Viena, aflăm că marile puteri n'au luat nici o inițiativă în acest sens și chiar dacă s'ar fi început vre-o acțiune în interesul conferinței, Austro-Ungaria nu va lua parte la ea.

Adunarea generală a „Asociațiunii“.

Programul

festivităților ce se vor aranja cu prilejul adunării generale a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«.

Luni, 11 Octombrie st. n. 1909.

Primirea oaspeților. Seara de cunoștință la orele 7 și jum. în »Restaurantul Brote« (Palatul arhidiecezei).

Marți, 12 Octombrie st. n. 1909.

La orele 8 și jum. serviciu divin în catedrală (str. Măcelarilor) și în biserica gr. cat. din Poarta-Turnului.

La orele 10 și jum. a. m. ședința I. a »Asociațiunii« în sala festivă a »Casei Naționale«. Imediat conferința d-lui Ioan Agârbiceanu.

La orele 1 și jum. p. m. banchet în sala dela »Unicum« (Str. Poplăcii).

După banchet vizitarea instituțiilor culturale românești din Sibiu: Catedrala, Muzeul »Asociațiunii«, școala de industrie etc.

La orele 8 seara concertul »Reuniunii române de muzică din Sibiu«, în sala dela Gesellschaftshaus.

Mercuri, 13 Octombrie st. n. 1909.

La orele 10 a. m. ședința II. a »Asociațiunii« în sala festivă a »Casei Naționale«.

La orele 4 p. m. ședința festivă a secțiunilor științifice literare.

Conferința dlui Dr. V. Branisce »Despre Alecsandru de Mocsonyi«. Impărțirea premiului »Andrei Murășan«.

La orele 8 seara petrecere cu dans aranjată de »Reuniunea femeilor române din Sibiu« în sala dela »Gesellschaftshaus«.

Spre orientare anunțăm, că Joi sara în 14 Octombrie se va reprezenta în teatrul orășenesc »Jertfa« dramă într'un act de d. Miculescu și »Șezătoarea« dlui Tiberiu Brediceanu.

Comitetul aranjator.

Ceice doresc să fie încuartați la Hotel (Römischer Kaiser, Neuriehrer, Mihai, Schmidt, Barbu) sunt rugați, să-și angajeze singuri de timpuriu camerele necesare. Ceice preferă a fi adăpostiți în cuartier particulare, binevoiască a se anunța cel mult până la 5 Octombrie nou la dl Romul Popescu funcționar la Albina, în Sibiu-Nagyszeben. Bilete pentru banchet a 6 coroane tacitum, precum și pentru producțiile artistice — a 3 cor. a 2 cor. a 1 cor. — se pot procura la casierul d. Eugen Vancu în birourile »Asociațiunii« în zilele 10—13 Octombrie st. n. Onoratul public este cu insistență rugat să binevoiască a se anunța din bună vreme, mai ales pentru banchet. Eventuale informațiuni să pot cere dela biroul »Asociațiunii«. (Casa națională, Stadtpark).

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 30 Septembrie n. 1909.

— **Nouă brutalitate jandarmerească.** Din Vașcău ni-se scrie cu data de 27: Azi după amiază — în Bărești lângă Vașcău, în cârciuma lui Alexandru Dancu își petreceau feciorii din loc — Alexandru Pădureanu și Petru Coroiu — precum și Irimie Milian și Ioan Nica — locuitori din Valeaneagră. La ora 3 d. a. Irimie Milian s'a depărtat din cârciumă, rămânând prietenul său Ioan Nica. Mergând Irimie Milian, îi veni în minte că-și uitase bățul în cârciumă. Se întoarse îndărăt întrebând pe feciorii băreșteni de bățul său. Aceștia îi răspunseră în mod grosolan. Irimie Milian a mers să facă arătare la jandarmi. A și sosit jandarmul Farkas László, repezindu-se cu sabia scoasă către Alexandru Pădureanu și Petru Coroiu, rănindu-i grav pe ambii la cap.

Din cauza grelelor lovituri, Alex. Pădureanu este în agonie, asemenea și rănile lui Petru Coroiu sunt periculoase.

Fiăcării noștrii să învețe minte a nu se mai certa și a alerga la jandarmi.

— **Director al reuniunii de muzică din Sibiu** a fost ales zilele aceste d. Liviu Tempea, cunoscutul pianist și compozitor român.

† **Paul Gavrillette**, învățător în pensiune, asesor consistorial, deputat sinodal și fost deputat în congresul național bisericesc, a repausat la 26 Septembrie n., în Beliu. Defunctul a luat parte activă la toate luptele naționale din dieceza Aradului, fiind unul dintre aderenții cei mai neînfrânți ai partidului național românesc. A slujit școala românească cu hărnicie vreme de 33 de ani, fiind unul dintre cei mai distinși învățători ai noștri. El și-a încheiat viața cu o faptă vrednică de trecutul său, testând toată

agoniseala sa de 10.000 coroane consistenței gr.-or din Oradea-mare, în scopuri de binefacere.

Odihnească în pace!

— **Un aviator român.** Ziarele belgiene aduc știrea despre un aeroplan al locotenentului Coandă, construit în Belgia. Aceste ziare vorbesc cu elogii despre construcția cochetă și ușoară a noului biplan.

D. locotenent Coandă a avut onoarea de a fi prezentat prințesei Clementina a Belgiei.

— **Societatea de lectură a secției pedagogice** dela institutul gr.-ort. românesc din Arad s'a constituit pe anul școlar 1909/10, în ședința ținută în 9/22 Septembrie 1909 sub prezidiul P. C. S. d. Roman R. Ciorogariu, director semina-rial în modul următor:

Președinte: Avram Sadeanu, prof. Vice-președinte: Gheorghe Olariu, ped. c. IV. Secretar: Grigorie Ardeleanu, ped. c. III. Notar I.: Mihaiu Bocșa, ped. c. IV. Notar II.: Vasile A. Drincu, ped. c. III. Casier: Petru Dulhaz, ped. c. III. Controlor: Teodor Baloșiu, ped. c. IV. Bibliotecar: Ioan A. Costan, ped. c. IV. Arhivar: Emilian Catana, ped. c. III. Com. lit.: Iosif Chișiu, ped. c. IV, Eugen Spinanțiu, ped. c. IV, Crăciun Lerințiu, ped. c. III, Constantin V. Fărcașiu, ped. c. III, Mihaiu Pleșiu, ped. c. II, Teodor Selegianu, ped. c. II. Comisiunea muzicală: Virgiliu Lugojan, ped. c. IV, Miron Hereșiu, ped. c. III, Valeriu Popovici, ped. c. II, Nicolae Barbu, ped. c. I. Com. de revizuire: Augustin Pop, ped. c. IV și Ioan Petroviciu, ped. c. III. Arad, în 16/29 Septembrie 1909. Gheorghe Olariu, v.-președinte, Grigorie Ardeleanu, secretar.

— **Logodnă.** D-șoara Maria P. pea din Brașov, fiica decedatului profesor gimnazial Ioan Popea, și d. Robert Marks, dirigent de bancă din Berlin anunță fidațarea lor. Felicitările noastre.

— **Adunare de învățători.** Despărțământul Făgăraș aparținător Reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, în senzul §. 21 din statute își va ține adunarea de toamnă Duminecă, în 10 Octombrie st. n. în comuna Ticușul-săsesc, la care invită pe toți membrii fondatori și ordina-i, precum și pe toți binevoitorii școlii românești. Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 8 a. m. 2. Lecție practică prin inv. Ioan Rozor cu elevii școlii. 3. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți. 4. Alegerea comisiunilor pentru aprecierea lecției practice și a disertației precum și pentru înscrierea de membrii. 5. Disertație economică prelucrată de învăț. Ioan Cocisiu. 6. Citirea monografiei comunei Săcușul-săsesc compusă de inv. Ioan Rozor. 7. Citirea procesului verbal luat în adunarea de primăvară. 8. Raportul biroului pe anul de gestiune expirat și darea de seamă a bibliotecarului. 9. Raportul comisiunilor esmise sub pct. 4. 10. Eventuale propuneri. 11. Fixarea locului pentru adunarea de primăvară și alegerea membrilor disertații. 12. Alegerea biroului pe un period nou. 13. Alegerea alor doi membri verificatori. 14. Inchiderea ședinței. Vad, la 23 Septembrie 1909. Octavian Popp, președinte. Ioan Cocisiu, notar.

— **Sfințirea școlii confesionale gr.-or. rom. în Lăpușnic.** Duminecă în 6/19 Septembrie 1909 s'a sfințit școala din loc în prezența unui public numărös. Actul sfințirii l-au săvârșit preoții Liviu T. Mihailovici din loc și Dimitriu Schelegia preot în Dobrești, ambii după finitul slujbei, cu niște cuvinte roștite la loc, au arătat poporului azistent însemnătatea ce o are școala în viața omenească și folosul ce-l aduce.

Acest edificiu școlar s'a ridicat la propunerea dlui protopop Gherasim Sirbu, care prin sfaturile sale demne de urmat, a călăuzit pe bravul preot din loc întru ridicarea acestui edificiu. Părintele L. Mihailovici abia de trei ani e păstorul acestei comune, dar se vede că de timpuriu a dat plugul său în ogorul înțelenit al acestui popor.

Nu pot trece cu vederea a nu face cunoscut publicului cetitor, că acest edificiu școlar care costă aproape 11 mii de coroane s'a făcut din bani gata, cu arun-

Iosif Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment. Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

cul de 450 la sută adică 4 fl. 50 cr. după 1 fiorin de dare; în fine acest puțin popor tot la insistența părintelui Mihailovici a mai ridicat și salariul învățătorului la 1000 de coroane, fără a cere ajutorul dela stat; servească deci această comună și acest preot de exemplu neamului românesc. E de notat în fine, că la ridicarea acestui edificiu a contribuit și d. Mihail de Tompa cu o sumă de 1500 cor. căruia Dumnezeu să-i de-a putere, și viață îndelungată, ca să mai poată aduce jertfe de aceste pe altarul cultului românesc!

Un participant.

— **Avis.** Primum următorul avis: Ceice voiesc să ia parte la Adunarea generală a învățătorilor și la sfârșirea bisericii din Cacova, cel mult pînă Miercuri la 23 Septembrie (6 Octombrie nou), să se anunțe dlui Ioan Opreanu, președintele comitetului parohial în Cacova; iar pentru participarea la banchet să se anunțe dlui Simeon Popescu, contabil la banca »Plugarul« în Cacova (Kákova, Krassó-Szörény megye).

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfum, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, Crème de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Toffelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kolozsvár.**

× **ACHILLES.** Dacă vă asudă p'cioarele cum-părași o sticlă de »Achilles«, care oprește orice asudare și depărtează mirosul greu de picioare. Intrebuințarea este simplă, modul de întrebuințare se aclude la fiecare comandă. Se poate căpăta, dela preparatorul: Dobay Kálmán, droguist în Bichișciaba (Békéscsaba). Magazin principal în Arad: Drogueria lui Nestor Hanzu; în Budapesta: Farmacia lui Török József Király u. 12 și Andrassy-út 26. Prețul 1 cor.

Auriu ca mândrul soare Fi-va al nostru viitor!!

dacă vom ținea la olaltă și vom sprijini comercianții români. Nu uita române dragă că fratele ți-l ajută și prin el neamul! Cearcă numai și fă cel puțin o comandă de probă la renumitul și unicul comerciant român: F. A. Degan din Fiume (Postafiock 163) căci nu te vei înșela. Cere preț curent și-l vei primi gratis! căci vinde foarte ieftin. 1 kgr. cafea fină costă numai 2 cor. 40 (1 fl. 20), ține apoi tea fină (tea iubilară Degan), stafide, migdale, smochine, ciocoladă, Cacao, orez, pești (sardinii) etc.

Intr'un pachet de 5 kgr. trimite fencat și mai multe măruntșuri. Despre finețea mărfurilor ce ține sunt dovadă multele epistoale de îndestulare.

El stă și în ajutorul românilor cari cercetează orașul Fiume, Veneția și Abazzia.

Dacă ai întârziat să-l surprinzi pînă acuma cu vre-o comandă, lasă indiferența și cearcă, căci e nobil a-l ajuta pe acel român, care luptă pentru neam. În pachete trimite și bomboane gratis și chiar ilustrate cu vederi din Fiume și Abazzia. Toate le vei ceta în preț-curent,

Concerte, petreceri.

Invitare. »Societatea de lectură« a elevilor dela gimnaziul superior fund. din Năsăud dă o serată literară-muzicală, urmată de dans, în Năsăud, în sala de gimnastică a gimnaziului, Duminecă în 3 Oct. st. n. 1909.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Audiența lui Wekerle.

Budapesta, 30 Septembrie. — Wekerle a fost primit azi în audiență, care a durat cinci sferturi de oră. Majestatea Sa a luat la cunoștință demisia guvernului și i-a înmănat lui Wekerle autograful de desărcinare. Wekerle venind dela monarhul a vizitat pe ministrul de externe, contele Aerenthal, cu care a avut o intimă consfătuire. La orele 5 d. a. Wekerle s'a înapoiat la Budapesta.

Gazetarilor, cari l-au împrejmuit la gară, le-a declarat, că o limpezire a situației se poate aștepta numai după audiența lui Kossuth.

Interwievul d-lui Mihali cu »Reichspost«.

Budapesta, 30 Septembrie. »Reichspost« publică în numărul său de azi, la loc de frunte, într'un articol intitulat »Was wird mit Ungarn?«, o convorbire ce-a avut-o cu președintele partidului naționalităților, d. Teodor Mihali. Faza actuală a crizei — spune d. Mihali — e începutul apunerii dualismului. Vorbește apoi cu dispreț despre oligarchia ungurească. Inzadar se fac încercări cu 67-istii ori cu kossuthiștii, — Viena nu va ajunge la un rezultat statornic, decât cu un parlament al naționalităților din Ungaria. D. Mihali nu dă nici o importanță acțiunii lui Babeș. Succesul lui este exclus, deoarece românii sunt mai monarchici decât însuși împăratul.

»Reichspost« face un comentariu simpatic acestor declarațiuni.

Cine a cauzat criza?

»Deutsches Volksblatt« spune azi în articolul său de fond, că toată criza se reduce la lipsa de energie a coroanei. În nematuritatea sa politică poporul unguresc exploatează acum slăbiciunea coroanei. Nici liberalii și nici kossuthiștii nu vor putea scoate din nămol carul politicii în Ungaria, ci numai o politică monarhică conștientă și mai energică.

Economie.

Jupânul M.

Deodată cu sinuciderea unui locotenent dela cavalerie, întâmplată mai în zilele trecute, jupânul M. a devenit un om renumit.

Cine a fost jupânul M.? Un agent de bani în capitala țării provăzut cu birou bine aranjat, scaune frumoase de catifea și alte mobile luxoase. Odaia de primire era totdeauna ticsită de clienți, cari așteptau cu sușcăire și neliniște, să vină rândul lor. — Nimăruia nu-i venea însă în minte, că cu cât mai îngrabă ajunge în biroul jupânului M. cu atât s'apropie mai îngrabă de mormânt; ori lua sărăcia pe umeri și o purta din greu, și multă vreme până se descăța de ea.

Câte 40-50 cor. ba poate și mai mult cerea înainte pentru mijlocirea unui împrumut de bani. — Nu căuta din scrisori, că se poate, ori nu împlini cererea de împrumut. — Și acesta era păcatul lui.

Bieții oameni, așteptau luni întregi răspunsul jupânului M. și în cele mai multe cazuri fără nici un rezultat da înapoi scrisorile clienților, pe lângă o notă, care arăta cheltuielile avute până într'un creștar încât și cel mai iscusit om credea, că chiar așa e, și nu altcum.

Oare au băncile lipsă de oameni de aceștia? Sunt silite ele, ca azi când oamenii sunt destul de inteligenți să-și caute de treabă, ca prin oameni de felul jupânului M. să și plaseze bani pe la publicul mare? Așa cred, că nu. — Și băncile care-s bănci, nici nu se folosesc de jupâni.

Sunt însă băncuțe ascunse, D-zeu știe numai unde, prin mahalalele capitalei, pe cari numai jupânul M. și alții de seama lui le știe afla iar altul nimeni.

Dar oare poporul nostru are lipsă de astfel de lighioane? Așa cred, că nici el nu are lipsă.

Ferește te iubit neam blând și înțelept de tot ce e străin de tine, căci nu știi ce boală lipicioasă este ascunsă în sdrênțele negre ale unora jupâni, și dacă se prinde de tine mulți bani te va costa până vei ieși teafăr, și mult timp până te vei întrema.

În cauză de împrumut adresează-te deadreptul căpeteniilor institutelor noastre de bani, căci în limba maicii tale, așa de frumos — și fără cheltulală — îți găta treaba. Lasă-te însă de zicala: »dacă nu-l pe bani nu-l cu leac«.

Pentru lucrurile mai încurcate adresează-te advocaților noștri, fiindcă il cunoști aproape pe toți. Trebuie să știi apoi, că încrederea e mare vorbă.

Jupânul nostru zace acuma în închisoare și neconturbat face la planuri mari, pentru că el are căpătâi la scrisori, și e liniștit, că scapă în grabă; mai în grabă decât cel încătușat prin propriul său paragraf.

Chișineu, 29 Septembrie 1909. *Petru Rusu,* funcț. la »Victorla«.

»Casă de păstrare (reuniune) din Săliște«, precum aflăm, a hotărât în adunarea sa generală extraordinară dela 21 c. cu unanimitate, urcarea capitalului social dela 26.000 coroane la 150.000 cor.

ANUNȚ. O casă pentru faur (covaci) cu grajd și alte locuri se află de închiriat în comuna *Gurba* (Poșta ultimă Borosjenő) la d. *Todor Cismașiu.*

Piața de bucate din Aradul-nou.

28 Septembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1000 mm.	13.80—14.10
cucuruz 100 mm.	4.50—4.60
orz 100 mm.	6.80—6.90
ovăș 200 mm.	6.90—7.—
secară 100 mm.	9.——9.10

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 k'g.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 22 Septembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 k'gr. a fost următorul:

Grii nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Secară de calitate I. — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 30—19 » 50 »
Orzul de nutreț, calitate I.	15 » 20—15 » 60 »
Ovăs de calitate I. — — —	15 » 50—15 » 80 »
Ovăs de calitate a II. — —	15 » ——15 » 40 »
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 »

Poșta Redacției.

Lăpușnic. Mulțămim. Intârziase pentru numărul trecut de popor.

Poșta administrației.

Ion Jiva. Gilad. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.

Simeon Muntean. Murani. Am primit 2 cor. abonam. până la finea anului 1909.

Mitru Deac Nosoli. Am primit 2 cor. până la 1 Aprilie 1910.

Iosif Ieremia, Vrani. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.

Nic. Giurgiu, Gezeș. Am primit 24 cor. abonament pe anul întreg 1909.

M. Ganea, Venița inf. Am primit 20 coroane abonament până la finea anului 1909.

Petru Burca lui Ion, Somoșcheș. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

PUBLICAȚIUNE.

Pe teritoriul promontoriului din *Șiria* (Világos) culesul de vii se va începe la 7 Octombrie a. c. st. n. Proprietarii de vii sunt provocați a-și achita până la acest termen spesele promontoriale, altcum vor fi opriți dela cules.

Prezidiul promontorial.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'an trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, junghieri încoaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

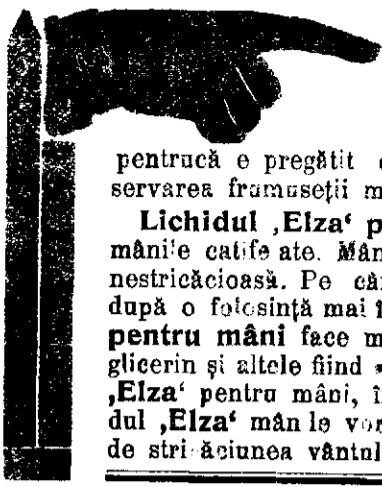
Hatvan, Főter nr. 126.

Se expedeză alina în toate părțile în...

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1908.		ACTIV		1909.	
30 August				22 August.	29 August.
127084872	{ 89784872 Reserva metalică Aur . . . 93231395 37300000 " Trate Aur . . . 37917500 Argint și diverse monete Portofoliu Român și Străin *) Impr. contra ef. publice 15303450 " " " " în cont curent 18199281 Fonduri publice Efectele fondului de rezervă " " " " amortisarea imob. și material Imobili Mobilier și Mașini de Imprimerie Cheltuieli de Administrație Depozite libere " " & provizoria Compturi curinți Compturi de valori	129857729	131148895		
502711		305218	251885		
81515614		69637841	77251054		
11833200		33955408	33502731		
17692381		11999924	11999924		
11999924		15093086	15093086		
15480553		3151121	3151121		
3216621		5981715	5982028		
5954947		705739	705739		
700102		334560	339788		
328476	112994595	111198895			
110091839	—	—			
—	38823442	33388386			
10865080	27767229	30653875			
30001234	450607607	454667407			
427267554	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
10865080	3992572	3992572			
30001234	292029120	297796400			
427267554	2237648	2237648			
—	626054	714274			
12000000	—	—			
24928807	112994595	111198895			
3734034	450607607	454667407			
273700400	12000000	12000000			
2190642	26727618	26727618			
621832	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
110091839	626054	714274			
427267554	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
110091839	12000000	12000000			
427267554	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	26727618	26727618			
—	3992572	3992572			
—	292029120	297796400			
—	2237648	2237648			
—	626054	714274			
—	—	—			
—	112994595	111198895			
—	450607607	454667407			
—	12000000	12000000			
—	267				



Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza“ pentru mâni**

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conservarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza“ pentru mâni după o folosință de 3 ori face mâinile catifele ato. Mâinile roșii după 8 zile le înalbește. E cu totul nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerina și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mâinile, lichidul „Elza“ pentru mâni face mâinile albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerina și altele fiind oleoase sunt nepăcute și grețoase. Lichidul „Elza“ pentru mâni, îndată să absoarbă. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza“ mâinile vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutește de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fileri.

Se poate căpăta la preparatorul **Kertész Ernő** — farmacia la — St. Anton de Padua Szabadka, Szegedi ut.

Magazin principal la Vojtek și Weisz droagerie în Arad.

Mașină de spălat „Weltwunder“

cea mai bună și ieftină în lume.

Prețul cor. 40 —

Se capătă dela toate fierăriile mai de seamă sau direct dela

Societatea „Weltwunder Company“

WILHELM OBERTH

Mediaș — Medgyes (Transilvania).

— — — Prospecte trimite gratis. — — —

La trimiterea înainte a cor. 40 —, mașina se expediază franco.



**ASCULTAȚI
povețele mele!!!**

Ca fiecare femeie să fie bucurată de renumele bun al buo-

tăriei sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatate (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui **KÁLMÁN**

„Biborpaperika“

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinzilor de stomac le este nestricăcioasă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr. 6 — cor. 1 cutie de 1/4 chilogr. 1.80 cor.
1 „ „ 1/2 „ 3.30 „ 1 „ „ 1/8 „ 1 — „

— — Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. — —

Poftiți și cercați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

— — Prăvălie nouă! — —

PAPP GYÖRGY

Deposit de diferite unelte chirurgice în Ardeal, magazin de bandage și instrumente optice. Atelier aranjat cu motor. Nickelare dinamo. Tocilă artistică.

Cluj (Kolozsvár). Telefon 791.

Mátyás király-tér Nr. 5
lângă prăvălia dlui Ákontz Sándor.

— — Prăvălie nouă! — —



Bőnochuri — Lorgnete — Ochianuri.

La apotecarul CORNEL N. DEMETER

în Orăștie — Szászváros (lângă bisericile evang. reform.)

se capătă următoarele preparate de mare folos:

I. Preparate medicale folosite de cei mai vestiți profesori și medici, recunoscute de cele mai bune!

„Dolicin“. Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțeau în gura morții și dușală (asthma) și tusă sacă, cetiră în fine despre admirabilul „DOLICIN“ care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutăți de respirat, lungoarei și tusei seci și folosindu-l, se vindecă! La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Întărește corpul! Flegma o topește încât mai ușor să rupe! Ferbințele și asudatul de noapte le înceată; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. **Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Prav contra durerii de cap: Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischias, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, iucăt pe lângă întrebuițarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea-s, sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari sufereau de oase, podagră, reumatism, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scintituri, ba chiar și de accia cari sufereau în morburi de acestea ca: reumă învechită, a cărei durere tot să mută când în mâni, când în picioare, când apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuițat și „CASPICUL“, carele aplicându-l l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se de groaznicile acelea de dureri! **Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tinerețele lor să nu fi avut așa se ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excесе și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari sufereau în boalele acestea, întrebuițând „KALJODSARSAPARILUL“ l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se și tămăduindu-se de aceste morburi grele! **Prețul sticlei este 2 cor.**

Centaurin. E de minune câți oameni sufer de durere de stomac, sgârșiri, greață, aprinderea de stomac, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci pierzând din puteri — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale „CENTAURINUL“ este de mare efect. „Centaurinul“ e introdus în fieștecăre familie ca leac de casă, încât la orice boală sau dureri și sgârșiri de stomac, numai decât să întrebuițeze! **Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului, numai decât comande „LAXBONBONS“-ul, având efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zaharicale dulci, pe care și copiii le iau bucuros. **Prețul 80 fileri.**

Esență contra bătăturilor (ochi de găină) **Prețul 80 fileri.**

Prav contra opărtitului la copil. **Prețul 60 fileri.**

Prav contra asudatului la mână și picioare, **60 fileri.**

Unsoare contra rîtelor. Cu efect sigur și rapid, **1 cor. 20 fil.**

Picurt pentru sculament (Tripper-kankó), **1 cor. 20 fil.**

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet poștal de 5 kilo: 7 coroane. —

II. Preparate cosmetice. Pentru frumuseță și curățente! — — —

Cream de benzoe mygdale, pentru conservarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și fineță deosebită! **Delătorează tot felul de pete, bubife, pistenii (mitesser) de pe mână și față, netezește și sbărciturile.** Conținut nestricăcios pentru față și mâni. **Prețul 60 fileri.**

Săpunul de benzoe mygdale, excelent. Preparat din materii fine și mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea! **Prețul 70 fil.**

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că față e pudrată. Întrebuițată cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute ale vântului și soarelui! Este în culoare albă, roză și galbenă. **Prețul 1 coroană.**

Veturien-Parfeum. Veravioleita, cel mai fin parfum de violele, lacrămioare și scumpie (iorgovan). **Prețul 1 coroană 60 fil.**

„Ideal“, cel mai nou parfum. **Prețul 2 coroane.**

„Apa de gură Cremsier“. (Albă sau roșie), delătorează durerea dinților, întărește dinții și gingiile, delătorează mirosul greu din gură! Întrebuițată cu pravul de dinți „Cremsier“ face dinții foarte frumoși! **Prețul 80 fil. — Pravul de dinți „Cremsier“ face dinții albi. Prețul 70 fileri. — Perii de dinți, fine. Alegere mare.**

Esență de China: contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. **Prețul 1 cor. 40 fil. — China tannopomada: pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. — Oleu de nucă: extract de nuca oleică, pentru păstrarea părului. 1 sticlă 80 fileri.**

III. Extracte pentru a vă face singuri tot felul de beuturi răcoitoare și întăritoare, cum și rum și licuer! — —

Cine voiește a-și pregăti singur beuturi bune și ieftine, ba și rum și licueruri foarte fine: întrebuițeze aceste extracte!

Îți poți face: Rachiul de drojdie. Beutură dulce de vișine. Rachiul de bucate. Borovicica. Rachiul de prune. Șlivoviță. Rum fin pentru thee.

Apoi licueruri: Allasch. De pere, cireșe. Marascuino. De vanilie! **Prețul pentru a prepara 1 litră costă 40 fil. din oricare extracte!**

Pentru toate scrieți, trimițând banii înainte, ori cerând să vă vie cu ramburs (plata la scoaterea dela poștă), dela

Apotecarul CORNEL N. DEMETER, Orăștie - Szászváros.